

favours demographic or another kind of solution. This article is a plea for an utmost restriction on the influence of birthcontrol as a means to meet the negative effects of ageing. First of all one may question the effectiveness of such a policy. Besides it is not wise to build a policy based on aims which in themselves carry many irrational elements. The inertia with which demographic processes usually pass, enables us to anticipate on any negative effects. This requires creativity and thinking in non-daily terms. Eventually it will probably show us that the main problem was a psychological one: the inability to believe that we can also live with few Dutchmen in our country.

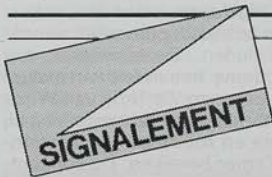
Literatuur

- Brand, W.*, 1989. Te weinig Nederlands. In: *Intermediair* 25, 31 maart 1989, 41-43.
- CBS*. Bevolkingsprognose van Nederland 1988-2050.
- Henkens, C.J.I.M. en J.J. Siegers*, 1990. De arbeidsmarktpositie van oudere mannen en vrouwen in Nederland. Nog ongepubliceerd manuscript.
- ICB*, 1988. Advies van de ICB over het tweede rapport van het WPRB, getiteld "Aspecten van het bevolkingsvraagstuk anno 1987". BBZ-514A.
- Langeveld, H.M.*, 1987. Bevolkingsbeleid, obsessie voor demografen of politieke noodzaak? In: *Marix Knop* (red.): Het achtste jaarboek voor het democratisch-socialisme. Arbeiders Pers Amsterdam, 115-137.
- Leeuw, F.L.*, 1984. Overheid, bevolkingsgroei en

- kinderbijslag. In: *Beleid en maatschappij* 11(6), 164-172.
- Niphuis-Nell, M.*, 1984. De emancipatie der seksen en geboortenbevorderend bevolkingsbeleid. In: *Bevolking en gezin* 184(2), 201-214.
- Outshoorn, J.*, 1987. Vergrijzing en pronatalisme: een feministisch issue? In: *Socialistisch-feministische teksten* 10, 165-184.
- Praag, Ph. van*, 1980. Speculatief draagvlak van bevolkingspolitiek. In: *Bevolking en gezin* 1980 (3), 381-395.
- Steinmann, G.*, 1984. Bevölkerungsentwicklung und wirtschaftlicher Fortschritt. In: *Zeitschrift für Bevölkerungswissenschaft*. Jaargang 10 (3), 259-275.
- Swaan, A. de*, 1989. *Zorg en staat*. Bert Bakker Amsterdam, 224 e.v.
- Templeman, J.*, 1989. Europa vergrijst. In: *Intermediair* 25, 31 maart 1989, 35-39, 59.
- Tweede Kamer*, 1988-1989, 15552, (13,16).
- Verwey-Jonker, H.*, 1988. Argumenten vóór een bevolkingspolitiek. In: *Socialisme en democratie* 10, oktober 1988, 298-318.
- Volkscrant, de*, 1990. Meer geld voor gezondheidszorg doet problemen juist toenemen. 28 april 1990.

Auteur

Ir. H. (Hanna) van Solinge is werkzaam als junior-onderzoeker bij het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI), Postbus 11650, 2502 AR Den Haag.

Consumenteneducatie

Consumentenbond, 1990. *Kiezen als consument: handboek voor consumenteneducatie*.

Dit boek is een studieboek over de consument en zijn gedrag. Centraal in dit boek staat de consument. De verschillende aspecten van het consumentengedrag worden dan ook beschreven vanuit het gezichtspunt van de consument. Dit maakt het boek bijzonder, omdat de meeste literatuur over consumentengedrag vanuit de producent geschreven wordt. De achterliggende doelstelling is in dat geval beïnvloeding van het consumentengedrag om uiteindelijk de consumptie te stimuleren. In dit studieboek wordt eerst het individuele consumentengedrag behandeld aan de hand van de diverse fasen in het besluitvormingsproces: het totstandkomen van behoeften, het

verwerken van informatie, de besluitvorming, en de uiteindelijke aankoop, inclusief de juridische consequenties. Tevens wordt ingegaan op de financiële en budgettaire aspecten van het consumentengedrag.

Vervolgens wordt de maatschappelijke kant van de consumptie beschreven, vanaf de invloed van het bedrijfsleven, de overheid en consumentenbeweging, tot aan de externe gevolgen van de consumptie (bijvoorbeeld milieu).

Het boek wordt afgesloten met een hoofdstuk consumenteneducatie en -onderwijs.

Het handboek is geschikt voor ieder die als (aanstaand) docent of voorlichter meer te weten wil komen over het consumentengedrag in de breedste zin van het woord. Tevens kan het als studiestof dienen voor HBO-opleidingen, waarbij het onderdeel consumentengedrag in het studieprogramma is opgenomen. Het boek is te bestellen door f14,50 over te maken op postgiro 27874 van de Consumentenbond te Den Haag, o.v.v. "Kiezen als consument", of via de boekhandel.(CB)